

การศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทย
จากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนันทน์
AN ANALYSIS OF ETHICAL BEHAVIORS IN THAI SOCIETY
FROM THE LITERARY WORKS OF VIMOL SAINIMNUAL.

กิตติวุฒิ ขุนทองจันทร์*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทยจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนันทน์ จำนวน ๔ เรื่อง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพอยู่ในกรอบของจริยธรรมในงานวรรณกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรมและจริยธรรมของสังคมไทยที่สะท้อนจากงานวรรณกรรมและเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรม ๔ เรื่อง ได้แก่ ภู คนทรงเจ้า จ้าวแผ่นดิน และโคกพระนาง ได้สะท้อนปัญหาสังคมไทยเชิงโครงสร้างและสะท้อนพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคลสำหรับปัญหาสังคมไทยเชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย ปัญหาความยากจน ปัญหาระบบความเชื่อ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหากระบวนการยุติธรรม และปัญหาการเมือง ส่วนพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคล ประกอบด้วย พฤติกรรมความโลภอยากได้ พฤติกรรมการลวงละเมิดทางเพศ พฤติกรรมหน้าไหว้หลังหลอก และพฤติกรรมการเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าสังคมไทยมีปัญหามากด้านทั้งปัญหาในระดับโครงสร้างและพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคล ซึ่งสมควรที่รัฐบาล ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมไทยทั้งระบบอย่างจริงจัง เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่และมีความสุขมากขึ้น

คำสำคัญ : พฤติกรรมทางจริยธรรม/สังคมไทย/วรรณกรรม ๔ เรื่อง

Abstract

This study was qualitative research regarding the ethics contained in the literary works of Vimol sainimnuan. The objectives of this research were 1) to study

* หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จริยศาสตร์ศึกษา) คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

and analyze the ethical problems and the ethics of Thai society from the literary works and ๒) to find ways to solve the ethical problems of Thai society.

The results of this research showed that the four books - Ngoo, Khonsongjao, Jaopaendin, and Khokphranang, show Thai social problems – poverty, superstition, crime, justice and politics, as well as the behaviors that lead to the ethical problems – greed, sexual harassment, corruption, and gambling.

The suggestion from this research is that the Thai government should find ways to solve the problems in Thai society and in the behaviors that lead to ethical problems in order that Thailand may experience peace.

KEY WORDS : Behaviors in ethics/ Thai Society/ Four literatures – Ngoo/ Khonsongjao/ Jaopaendin and Khok Phranang

บทนำ

ทุกสังคมย่อมมีวรรณคดีรูปใดรูปหนึ่งเสมอ สังคมกรีกเป็นสังคมที่เจริญด้วยศิลปะวิทยาการทุกสาขา มีวรรณกรรมชั้นเยี่ยมที่เป็นมรดกตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้ สังคมโรมเป็นสังคมที่มีความเจริญทางการทหาร ก็ยังมีวรรณคดีปรากฏแพร่หลาย สังคมอินเดียซึ่งมีความเจริญทางศาสนาและปรัชญาก็มีวรรณคดีชั้นเยี่ยม สังคมจีน สังคมญี่ปุ่นหรือสังคมตะวันตก ซึ่งปัจจุบันมีความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก็ยังมีวรรณกรรมชั้นเยี่ยมมากมาย จึงสรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์

นอกจากนี้ วรรณคดีหรือวรรณกรรมย่อมมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแนบแน่น หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ^๒ ได้กล่าวสรุปว่า วรรณกรรมย่อมมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างลึกซึ้ง สังคมเป็นแหล่งกำเนิดวรรณกรรม และวรรณกรรมทำหน้าที่สะท้อนสังคม ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมอยู่ในสังคมใดก็นำภาพสังคมนั้นมาบันทึกไว้ในวรรณกรรมไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม โดยสำนึกหรือไร้สำนึกก็ตาม

Joan Rockwell ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสืบสาวสังคม วรรณกรรมเป็นผลผลิตทางสังคมมากกว่าเป็นเพียงการใช้จินตนาการเพื่อฝันส่วนตัว วรรณกรรมไม่เพียงเป็นเครื่องแสดงความเป็นจริงทางสังคมเท่านั้น แต่เป็นส่วนสำคัญในการกำหนดความเป็นไปของสังคม และในขณะเดียวกันก็มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วย

^๒ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

เมื่อวรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมดังกล่าวแล้ว นักเขียนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มักนำเสนอข้อมูลความเป็นไปของสังคมมาผสมผสานกับค่านิยมของสังคมและความคิดทัศนคติของนักเขียนเอง แต่การเสนอข้อคิดเห็นหรือเสนอปัญหาของสังคมของนักเขียน เป็นไปตามประสบการณ์และแรงบันดาลใจส่วนบุคคล การเสนอปัญหาหรือข้อคิดเห็นของนักเขียน ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมวิทยาทุกกรณี การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานักเขียน อาจจะไม่ใช่แนวทางที่นักสังคมวิทยาใช้ปฏิบัติ วรรณกรรมบางเรื่องอาจจะมุ่งเพียงเสนอปัญหาสังคม แต่ไม่ได้มุ่งแนวทางแก้ไข สิ่งที่นักเขียนสามารถกระทำได้ในการเขียนงานวรรณกรรมคือการสะท้อนภาพของสังคมที่ปรากฏพบเห็นโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ วิทย์ ศิวะศรียานนท์^๓ จึงกล่าวสรุปว่า กวีหรือนักเขียน ถึงแม้จะเป็นคนคนเดียว แต่ก็เปรียบเหมือนคนสามคน กล่าวคือ นักเขียนนอกจากเป็นนักประพันธ์แล้ว ก็ยังเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น และเป็นพลเมืองของสังคมนั้นด้วย วรรณกรรมจึงเป็นผลผลิตทางความคิดของกวีหรือนักเขียน อันเกิดจากการสังสมประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เรื่องราวหรือเนื้อหาทางวรรณกรรมจึงมาจากประสบการณ์ทางสังคมที่นักเขียนได้ประสบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมนั่นเอง

วรรณกรรม ๔ เรื่องของวิมล ไทรนันทน์ ได้แก่ ๑. คนทรงเจ้า จ้าวแผ่นดิน และโคกพระนาง เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนสภาพสังคมไทยอย่างชัดเจน กล่าวคือ เรื่องราวในงานวรรณกรรมได้สะท้อนทั้งปัญหาสังคมไทยเชิงโครงสร้างและสะท้อนพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลในสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมดังกล่าว โดยกำหนดในหัวข้อเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทยจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนันทน์” เพื่อจะได้นำไปศึกษาวิเคราะห์และร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของสังคมไทยที่สะท้อนจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนันทน์
๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรมและหลักจริยธรรมของสังคมโดยที่สะท้อนจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนันทน์
๓. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหายจริยธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา(descriptive analysis) ซึ่งเป็นการศึกษาอยู่ในกรอบของจริยธรรมในงานวรรณกรรม และ

^๓ วิทย์ ศิวะศรียานนท์, วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๑๘๖.

เป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ทั้งหมด โดยแบ่งวิธีการศึกษาข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิ (primary source) คืองานวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมโนล จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ ภูเขา คนทรงเจ้า จ้าวแผ่นดิน และ โคกพระนาง

เรื่องภูเขา หนึ่งในนวนิยายจตุรภาคร่วมชุดกับ *คนทรงเจ้า โคกพระนาง และ จ้าวแผ่นดิน* ของวิมล ไทรนิมโนล นักเขียนรางวัลซีไรต์ปี ๒๕๔๓ นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการจัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนสภาพปัญหาสังคมไทยและปัญหาความเชื่อในสังคมไทย กล่าวคือ ปัญหาสังคมสงฆ์โดยสะท้อนจากพฤติกรรมของพระสงฆ์วัดโคกพระนาง ปัญหาการเมือง สะท้อนจากพฤติกรรมของกำนันฤทธิ์ และปัญหาความเชื่อสะท้อนจากความเชื่อมหายของชาวบ้าน ในตำบลโคกพระนาง

เรื่อง *คนทรงเจ้า* หนึ่งในนวนิยายจตุรภาคร่วมชุดกับ *ภูเขา โคกพระนาง และ จ้าวแผ่นดิน* ของวิมล ไทรนิมโนล ได้รับการจัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และถูกนำไปสร้างเป็น ภาพยนตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ นวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนปัญหาด้านความเชื่อมหายต่อสิ่งเหนือ ธรรมชาติของมนุษย์ในสังคม จนเป็นเหตุให้ตกเป็นเหยื่อของมนุษย์บางคนที่อาศัยความเชื่อนั้นมา เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ตัวเอง

เรื่อง *โคกพระนาง* หนึ่งในนวนิยายจตุรภาคร่วมชุดกับ *คนทรงเจ้า จ้าวแผ่นดิน และ ภูเขา* เป็นนวนิยายเรื่องที่ ๔ ของวิมล ไทรนิมโนล จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ นวนิยายเรื่องนี้ได้ สะท้อนสภาพบุคคลระดับล่างที่ถูกกระทำและถูกเอารัดเอาเปรียบจากสังคม ไม่ว่าจะเป็น โรงพยาบาล เจ้าของกิจการรถบรรทุก วัด สำนักทรงเจ้า และสถานีตำรวจ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก็ยังคง ปรากฏให้เห็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน

เรื่อง *จ้าวแผ่นดิน* หนึ่งในนวนิยายจตุรภาคร่วมชุดกับ *ภูเขา คนทรงเจ้า และ โคกพระนาง* ของวิมล ไทรนิมโนล จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ นวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนความโลภ ความอยากได้อันไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์ทั้งจากฝ่ายพระและฝ่ายผีที่อาศัยความเชื่อมหายของผู้คนมา เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง

๒. ศึกษาจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (secondary source) ได้แก่ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. เดชา ซากักดี. (๒๕๔๒) “วิเคราะห์หลักจริยธรรมในวรรณคดีสุภาสิตพระร่วง” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจริยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า สุภาสิตพระร่วงได้สอนหลักธรรมเพื่อการปฏิบัติให้ถูกต้องของฆราวาสผู้ครอง เรือนด้านต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ ความรับผิดชอบและการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นในบริบทต่าง ๆ ของการดำเนินชีวิตในสังคม *สุภาสิตพระร่วง* มีหลักคำสอนที่กล่าวได้ว่าเป็นหลักธรรมของ พระพุทธศาสนามาผสมผสานกับคตินิยม ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในสังคม หลักคำสอนใน สุภาสิตพระร่วงได้ถูกนำมาใช้ให้คนไทยมีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตน

๒. ตรีศิลป์ บุญขจร. (๒๕๒๓) “นวนิยายกับสังคมไทย (๒๕๔๗-๒๕๐๐)” ได้กล่าวถึงวรรณกรรมกับสังคมไว้ว่า

๒.๑ วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมไม่ได้เป็นไปอย่างเอกสารทางประวัติศาสตร์แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งทางสังคม วรรณกรรมจึงมีความจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ อาจสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรมนั้น หมายถึงเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรม หมายถึงค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นการตอบสนองทั้งทางด้านการกระทำและความคิดของมนุษย์ต่อสังคม นักเขียนบางคนจะสะท้อนความปรารถนาที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น วรรณกรรมก็จะฉายให้เห็นอุดมการณ์ที่สะท้อนวรรณกรรม อาจเป็นทั้งลักษณะที่จริงจังและไม่จริงจัง แต่สามารถพิจารณาได้จากโลกทัศน์และชีวทัศน์ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในวรรณกรรมชิ้นนั้นด้วย

๒.๒ สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมและนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ปรัชญา การเมือง และเศรษฐกิจ สถานการณ์เหล่านี้จะเป็นสิ่งกำหนด โลกทัศน์ และชีวทัศน์ ของนักเขียน การพิจารณาอิทธิพลของสังคมต่อนักเขียน จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจในตัวนักเขียนว่า เขาได้รับอิทธิพลจากสังคมอย่างไร และเขามีท่าทีตอบสนองต่ออิทธิพลเหล่านั้นอย่างไร

๒.๓ วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่ยิ่งใหญ่นอกจากจะเป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิตโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีทัศนะที่กว้างไกลกว่าคนธรรมดา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความเข้าใจและเข้าถึงสภาพความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนทั่วไปมองเห็นด้วยทัศนะที่กว้างไกลและลุ่มลึก ภาพที่ให้จึงเป็นจริงเพราะเป็นแก่นแท้ที่กลั่นกรองแล้ว ด้วยเหตุนี้วรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่จึงเป็นอมตะ เพราะไม่เพียงแต่จะเสนอภาพปัจจุบันถึงแก่นของความจริงเท่านั้น แต่ยังคาดคะเนความเป็นไปในอนาคตได้อีกด้วย และอิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคมนี้อาจเป็นไปได้ทั้งอิทธิพลภายนอกและอิทธิพลภายใน อิทธิพลภายนอกได้แก่การแต่งกายหรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม และอิทธิพลภายในได้แก่อิทธิพลด้านความคิด การสร้างค่านิยม และความรู้สึกนึกคิด นักเขียนจึงมีบทบาทในฐานะผู้นำทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง

๓. วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (๒๕๔๔) “วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์” ได้กล่าวถึงวรรณคดีและสังคมไว้ว่า เราอาจมองกวีนิพนธ์เล่มใดเล่มหนึ่งได้ ๓ แง่ แง่ศิลปะแท้ ๆ คือพิจารณาดูว่าแต่งถูกหลัก หมดจดงดงาม เพราะพริ้งสมเหตุผล สมเป็นวัตถุศิลปะหรือไม่ แง่หลักฐานในการพรรณนาความเป็นไปในสมัยนั้น ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ความคิดความเห็น ความเคลื่อนไหวของสังคม และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พิจารณาในแง่ที่นักวิจารณ์ได้อิทธิพลของสังคมไม่มากนัก แง่ที่สามตรงกันข้ามกับแง่ที่สอง เราอาจเรียกได้ว่าเป็นแง่อุดมคติ อันเป็นแง่ที่แสดงอิทธิพลของกวีที่มีต่อสังคม นักประพันธ์ทุกคนย่อมเขียนไปตามความคิดเห็นและมโนคติของตนโดยรู้สึกตัวหรือไม่ก็ตาม หนังสือทุกเรื่อง แม้เรื่องอ่านเล่นตื้น ๆ ที่มุ่งเพียงทำความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านด้วยวิธีง่าย ๆ เช่น เอา

เหตุการณ์ที่น่าทึ่งน่าสนใจมาลำดับต่อ ๆ กันไป โดยไม่มุ่งที่จะวาดภาพตัวละครให้เด่นเป็นมนุษย์จริง ๆ เช่นเรื่องผจญภัย เรื่องนักสืบที่เด็กนักเรียนชอบอ่านในชั้น หรือเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่คุณปู่คุณยายนิยมอ่านก็ดี ทั้งหมดนี้ย่อมแสดงโลกทัศน์ของผู้แต่งไม่มากก็น้อย ถึงแม้ผู้แต่งจะไม่สำแดงอุดมคติของเขามากมายแจ่มแจ้งเปิดเผยจากวิธีดำเนินเรื่องจากการเลือกคัดตัดตอน จากการลำดับเหตุการณ์ แม้จากทางเสียงของตัวละคร เราอาจอนุมานได้ว่า เขาเห็นโลกและชีวิตเป็นอย่างไร เขาเป็น optimist หรือ pessimist idealist หรือ materialist

๔. สมพร มั่นตสุตร. (๒๕๒๔) “วรรณกรรมและการเมือง” ได้กล่าวถึงวรรณกรรมในฐานะที่เป็นภาพสะท้อนทางสังคมไว้ว่า ชีวิตกับสังคมเป็นบ่อเกิดของวรรณกรรมและเป็นกระจกส่องภาพของสังคมในแต่ละยุค โดยบันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อให้คนรุ่นหลังได้มองเห็นชีวิตในแง่มุมที่ประวัติศาสตร์ไม่ได้บันทึกไว้บทบาทของวรรณคดีหรือวรรณกรรมนี้มีอิทธิพลทั้งในแง่บวกและลบ โดยที่ผู้สร้างวรรณกรรมได้มีเป้าหมายในการสร้างวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมระบบสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง เช่น ไตรภูมิพระร่วง สุภาชีวิตพระร่วง เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันอาจมีวรรณกรรมบางเรื่องที่ทำลายสังคม แม้ว่าผู้สร้างวรรณกรรมจำไม่ได้ตั้งใจก็ตาม จะเห็นได้ว่า สังคมนั้นมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียนในฐานะที่เป็นแหล่งรวมชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งนักเขียนนิยมนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียนนำเสนอ และงานเขียนจะมีลักษณะเนื้อหา รูปแบบอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม มีทั้งภายนอกและภายใน

๕. นิสาชล ศาสตรา. (๒๕๒๔) “แนวคิดและภาพสะท้อนทางสังคมจากบทร้อยกรอง” ศึกษาแนวคิดและภาพสะท้อนทางสังคมจากบทร้อยกรองร่วมสมัยในหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ช่วง พ.ศ. ๒๕๓๑ – ๒๕๔๐ และได้กล่าวถึงเนื้อหาในร้อยกรองไว้ว่า บทร้อยกรองได้เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาด้านภาพสะท้อนปัญหาทางสังคมซึ่งเป็นบทเฉพาะกิจกล่าวคือนำเสนอปัญหาที่เป็นภาพวิกฤติการณ์ทางสังคมในด้านต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ซึ่งสังคมเป็นปัจจัยก่อให้เกิดวรรณกรรมอย่างชัดเจน

๖. สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย. (๒๕๔๗) “๒๕ ปี ซีไรต์” ได้กล่าวถึงวรรณกรรมรางวัลซีไรต์ว่ามีลักษณะร่วมกันอย่างหนึ่งคือ เป็นนวนิยายสะท้อนสังคมที่นำเสนอเรื่องราวของชีวิตผู้คนในสังคมไทยในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งชีวิตของปัจเจกชน เช่น ฟัก ใน คำพิพากษา และ คำนาน ใน ดั่งเสียงสูงซุนหนัก ชีวิตรักสามเส้าของเจ้าจันทน์ เจ้าหล้า และพ่อเลี้ยง ปะหล่องต้องสู้ใน เจ้าจันทร์หม่อมมาลี ชีวิตครอบครัวของสองเมืองและบาลี ใน ปูนปิดทอง ชีวิตคนชราในสถานสงเคราะห์ ใน เวลา ชีวิตของเด็กชายกำพลในชุมชนชานเมือง ใน ช่วงสำราญ ชีวิตชาวอีสานผ่านมุมมองของคุณ ใน ลูกอีสาน ชีวิตของผู้มีอุดมการณ์การเมืองคนละชั่วใน ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน และชีวิตในโลกวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าใน อมตะ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทยจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมโนล พบว่าผู้เขียนได้สะท้อนภาพสังคมชนบทไทยแต่ก็เชื่อมโยงกับสังคมไทยโดยภาพรวม โดยกำหนดให้ตำบลโคกพระนางเป็นสัญลักษณ์ของสังคมไทย ซึ่งผู้เขียนคือ วิมล ไทรนิมโนล ค่อนข้างมีทัศนคติต่อสังคมไทยในเชิงลบ กล่าวคือ ในเชิงโครงสร้างผู้เขียนมองความเป็นไปของสังคม ในลักษณะมืดดำ เช่น คนยากจนถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่มีความยุติธรรม เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมของ ผู้คนในสังคม ผู้เขียนมองเห็นพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคลในสังคม เช่น มีความโลภ อายากได้ ความโกหกหลอกลวง เป็นต้น สำหรับปัญหาสังคมที่สะท้อนจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมโนล สรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาความยากจน วรรณกรรมได้สะท้อนความยากจนในสังคมไทยดังที่ปรากฏใน วรรณกรรมทั้ง ๔ เรื่อง โดยสะท้อนจากสภาพการดำรงชีพของผู้คนในตำบลโคกพระนางซึ่งมีฐานะ ยากจน ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรคือทำนา โดยต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศตามฤดูกาล ต้องกู้ หนี้ยืมสินเนื่องจากรายได้ไม่พอกับรายจ่าย และถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าเมื่อขายผลผลิตคือ ข้าว นอกจากนี้ ยังได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เป็นต้น ดังจะเห็นได้จาก สภาพครอบครัวของขามในเรื่องคนทรงเจ้า และสภาพครอบครัวของบัวลอยในเรื่องโคกพระนาง นอกจากนี้ชาวบ้านในตำบลโคกพระนาง ยังได้รับผลกระทบจากความเจริญสมัยใหม่ที่แพร่เข้ามา ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพทำนาได้อีกต่อไป เช่น มีการตัดถนนหนทาง สร้างโรงงาน อุตสาหกรรม ในขณะที่คนหนุ่มสาวพากันอพยพทิ้งถิ่นเข้าไปประกอบอาชีพในเมืองกันหมด ทั้งไว้ แต่คนชราและเด็ก ลักษณะดังกล่าว จึงแสดงให้เห็นว่า ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาหนึ่งใน สังคมไทย

๒. ปัญหาระบบความเชื่อ วรรณกรรมได้สะท้อนความเชื่อต่าง ๆ ของผู้คนในสังคมไทย และความเชื่อนั้นมักจะเป็นความเชื่อที่มกมาย ดังจะเห็นได้จากความเชื่อเรื่องเจ้าพ่อพระไทรที่ ปรากฏในงานวรรณกรรมซึ่งระบุไว้ว่า สถานที่สถิตอยู่ของเจ้าพ่อพระไทรที่ชาวบ้านเคารพนับถือ นั้น เดิมทีเดียวสถานที่แห่งนั้นมีต้นไทรต้นหนึ่งซึ่งออกขึ้นเองตามธรรมชาติ ต่อมาเมื่อมีผู้นำผ้าเหลืองไป ห่มต้นไทรนั้น จึงทำให้ชาวบ้านพากันไปกราบไหว้เคารพบูชาเพราะคิดว่าเป็นต้นไทรศักดิ์สิทธิ์ ประกอบกับเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับขามซึ่งเดิมเขาเป็นชาวนาที่ยากจนในตำบลโคกพระนางนั่นเอง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นเหตุให้ขามต้องเป็นคนประทับทรงเจ้าพ่อพระไทร เมื่อมีผู้คนจำนวน มากมาเคารพบูชาเจ้าพ่อพระไทรซึ่งมีขามเป็นคนทรง พร้อมทั้งนำวัตถุเงินทองมาถวายด้วย จึงทำ ให้ขามกลายเป็นคนที่มีฐานะมั่งคั่งร่ำรวยและเกิดทะนงหลงตัวเองว่าเป็นตัวแทนอำนาจเจ้าพ่อพระ ไทร ขามจึงอาศัยสถานะนั้นหลอกลวงชาวบ้านและข่มเหงรังแกผู้อื่นที่ขัดขวางผลประโยชน์ของตน นอกจากนี้ ผู้คนในตำบลโคกพระนางยังมีความเชื่องมงายในเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น เชื่อว่างูเผือกเป็นงู เจ้า โดยชาวบ้านเชื่อว่าการจับงูเผือกทำให้เกิดการเจ็บป่วย เป็นต้น นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีความ

เชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่ผิดเพี้ยน เช่น เชื่อว่าพระพุทธรูปองค์ใหญ่ซึ่งประดิษฐานอยู่ในโบสถ์
กินคนได้ เป็นต้น จากความเชื่อดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าผู้คนในสังคมไทยมีความเชื่อมากมาย

๓. ปัญหาอาชญากรรม วรรณกรรมได้สะท้อนปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย
ดังจะเห็นได้จากเรื่องราวที่ปรากฏในงานวรรณกรรม คือกรณีฆ่าคนตายและทำร้ายร่างกาย กรณีฆ่า
คนตายปรากฏในเรื่อง จ้าวแผ่นดิน เช่น คดีที่เกิดจากผู้ตายคือคำปลิวไปขัดขวางผลประโยชน์ของ
คนในตำบลเดียวกันได้แก่ขามซึ่งต้องการครอบครองที่ดินเป็นจำนวนมากไว้แต่เพียงผู้เดียวและ
ต้องการเสริมสร้างอำนาจบารมีของตนให้เพิ่มขึ้น ครั้งแรกขามให้คนของตนไปติดต่อซื้อที่ดินจาก
เจ้าของที่ดินก่อน แต่เมื่อไม่ประสบผลสำเร็จ เขาจึงใช้วิธีสังหารเจ้าของที่ดินโดยบงการให้คนของตน
ไปฆ่าเจ้าของที่ดินจนเสียชีวิต และอีกคดีหนึ่งเป็นคดีที่เกิดจากการลวนลามหญิงสาวคือนางพะงาซึ่ง
เป็นลูกสาวของผู้ใหญ่ทองมา เมื่อผู้เป็นบิดารู้ว่าลูกสาวของตนถูกเมฆลวนลามจึงบงการให้บักซึ่งเป็น
คนของตัวเองไปฆ่าผู้ก่อเหตุคือเมฆจนเสียชีวิต ส่วนคดีทำร้ายร่างกาย ปรากฏในเรื่องคนทรงเจ้า
เป็นคดีที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว คือเมฆชอบใช้กำลังทำร้ายทุบตีเพี้ยซึ่งเป็น
ภรรยาของตน เนื่องจากเกิดความไม่พอใจอย่างไม่มีเหตุผลและเมฆเป็นคนมีนิสัยชอบใช้ความรุนแรง
จากเรื่องราวดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยมีการใช้ความรุนแรงกันทั่วไป นับตั้งแต่ใช้ความ
รุนแรงภายในครอบครัวไปจนถึงการใช้ความรุนแรงในการลวงละเมิดต่อชีวิตและร่างกายของผู้อื่น

๔. ปัญหากระบวนการยุติธรรม วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นปัญหากระบวนการ
ยุติธรรมในสังคมไทย เช่น ในกรณีระบบการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การคุกคามสิทธิของผู้
ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นการใช้วิธีการอันมิชอบเพื่อให้ได้คำรับสารภาพในชั้นสอบสวน ดังจะเห็นได้จาก
การสอบสวนคนของพระทองมาดังปรากฏในเรื่อง จ้าวแผ่นดิน นอกจากนี้ยังมีการใช้ดุลยพินิจที่ไม่
เป็นธรรมเมื่อเกิดคดีขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการละเลยในการค้นหาความจริงและไม่มีมาตรฐานที่
ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากคดีที่บักถูกตำรวจจับเพราะถูกแจ้งข้อหาว่าฆ่าคนตายดังปรากฏในเรื่อง คน
ทรงเจ้า นอกจากนี้ยังสะท้อนระบบที่ไม่มีความโปร่งใส เช่น ในคดีที่ลูกสาวบัวลอยถูกรถชนดัง
ปรากฏในเรื่องโคกพระนาง ส่วนปัญหาในระบบราชทัณฑ์ สะท้อนจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดัง
ปรากฏในเรื่อง ู

๕. ปัญหาการเมือง วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นปัญหาการเมืองไทย เช่น ปัญหาการซื้อ
เสียง ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกำนันฤทธิ์ แห่งตำบลโคกพระนางผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง แต่ใช้
เงินซื้อเสียงโดยใช้วิธีซื้อบัตรประชาชนดังปรากฏในเรื่อง ู นอกจากนี้ได้สะท้อนตัวแทนกลุ่ม
ผลประโยชน์และการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ที่เข้าไปเป็นผู้แทนราษฎรล้วนมาจากการ
ประกอบอาชีพที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ค้าไม้เถื่อน น้ำมันเถื่อน เป็นต้น นอกจากนั้น ผู้ที่เข้า
ไปเป็นตัวแทนของปวงชนมักจะไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน กล่าวคือ ก่อนการเลือกตั้ง
มักจะให้สัญญาว่าจะมีนโยบายต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์กับประชาชน แต่เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว
ปรากฏว่าไม่ได้ทำตามสัญญานั้น เช่น กำนันฤทธิ์ที่สังกัดพรรคการเมือง ได้สัญญาว่าจะมีการปรับ
ราคาข้าวให้สูงขึ้น แต่เมื่อพรรคได้เป็นรัฐบาลกลับไม่ทำตามสัญญานั้น ราคาข้าวก็ยังตกต่ำ

เหมือนเดิม จนเป็นเหตุให้มีการประท้วงขึ้นดังปรากฏในเรื่องจ้าวแผ่นดิน จากเรื่องราวดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นปัญหาการเมืองในสังคมไทย

ส่วนพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคลที่สะท้อนจากงานวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมโนล สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. พฤติกรรมความโลภอยากได้ วรรณกรรมได้สะท้อนพฤติกรรมความโลภอยากได้ซึ่งจัดว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมจริยธรรมของบุคคลในสังคมไทยที่ยึดประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้งอันมีรากฐานมาจากความโลภ ดังจะเห็นได้จากตัวละครในงานวรรณกรรม เช่น ขาม เดิมเป็นชาวนาผู้ยากจน ภายหลังกลายเป็นคนที่ร่ำรวยเพราะเป็นคนทรงเจ้า และเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน มีคนนำวัตถุสิ่งของมาถวายเป็นจำนวนมาก แต่ขามก็ไม่รู้จักพอ ถึงแม้ว่าเขาจะมีความพร้อมทุกอย่างแล้ว แต่กลับมีความต้องการอยากได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะการครอบครองที่ดินในตำบลโคกพระนาง นอกจากนี้ ยังมีหลวงพ่อเนียนและพระจันทร์แห่งวัดโคกพระนางก็มีพฤติกรรมดังกล่าวเช่นกัน กล่าวคือมีพฤติกรรมอยากได้ที่ดินของชาวบ้านอย่างไม่รู้จักพอ โดยพยายามส่งคนไปกว้านซื้อที่ดินของชาวบ้านในตำบลโคกพระนางมาเป็นของวัดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยอ้างว่าต้องการทำสวนวิปัสสนา นอกจากนี้พระจันทร์ก็มีพฤติกรรมปล่อยเงินกู้ให้กับชาวบ้านที่มาขอกู้ยืมเงินไปทำเกษตรอีกด้วย พฤติกรรมดังกล่าวจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนความโลภอยากได้ที่ไม่สิ้นสุด ในส่วนของพระสงฆ์เองนอกจากสะท้อนความโลภซึ่งสวนทางกับเป้าหมายของชีวิตนักบวชแล้ว ยังสะท้อนข้อวัตรปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยอีกด้วย

๒. พฤติกรรมการล่อลวงละเมิดทางเพศ วรรณกรรมได้สะท้อนพฤติกรรมการล่อลวงละเมิดทางเพศหรือคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นลักษณะของการกระทำด้วยการสัมผัสทางกายที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ ดังจะเห็นได้จากตัวละครที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเรื่องจ้าวแผ่นดิน ได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน ได้แก่ขาม เนื่องจากขามเป็นคนทรงเจ้าซึ่งมีคนจำนวนมากเคารพนับถือและมาสะเดาะเคราะห์เพื่อหวังให้ช่วยขจัดปัดเป่าสิ่งไม่ดีต่างๆ แต่ขามฉวยโอกาสล่อลวงละเมิดทางเพศต่อหญิงสาวเหล่านั้นที่มาประกอบพิธี นอกจากนี้ ตัวละครอีกคนหนึ่งได้แก่กำนันฤทธิ์ มีนิสัยหยาบซ้า มีสันดานชั่วใช้กำลังข่มเหงรังแกสตรี พฤติกรรมดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าการล่อลวงละเมิดทางเพศเป็นพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคลในสังคมไทย

๓. พฤติกรรมหน้าไหว้หลังหลอก วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมหน้าไหว้หลังหลอกของบุคคลในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของขามและพระสงฆ์ในงานวรรณกรรม ขามมีสถานะเป็นคนทรงเจ้า เป็นตัวแทนเจ้าพ่อพระไทรที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ขามใช้สถานะนั้นหลอกลวงชาวบ้านเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ เช่น ขามหลอกลวงเจ้าของที่ดินว่าที่ดินเป็นกาลกิณี ผู้ใดครอบครองที่ดินผืนนั้นจะต้องประสบกับความวิบัติภัย ผู้เป็นเจ้าของที่ดินเกิดความกลัวจึงต้องยกที่ดินของตนให้ขามเป็นผู้ครอบครองแทน นอกจากนี้ขามได้อาศัยอำนาจเจ้าพ่อพระไทรหลอกลวงชาวบ้านในเรื่องอื่นอีก เช่นเมื่อเกิดคดีฆ่าคนตาย และคดีลอบวางเพลิง ขามก็อ้างว่าเจ้าพ่อพระไทรเป็นผู้รู้เหตุการณ์ทุกอย่างให้ไปปรึกษาเจ้าพ่อ นอกจากนี้ พระสงฆ์วัดโคกพระนางก็มีพฤติกรรมดังกล่าวเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของหลวงพ่อเนียนและพระจันทร์ ซึ่งเมื่อ

ปรากฏตัวต่อหน้าชาวบ้านก็แสดงตนว่าเป็นพระที่ดีมีศีลมีธรรม แต่เมื่อลับหลังกลับประพฤติตนเป็นอาชญากร เช่น ในกรณีฆาตกรรมหลวงเต๋ในเรื่องงู เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมหน้าไหว้หลังหลอกเป็นพฤติกรรมซึ่งมีปัญหาทางจริยธรรมของบุคคลในสังคมไทย

๔. พฤติกรรมเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนัน วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการเล่นเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนันที่เกิดขึ้นทั่วไปในสังคมไทยหรือจะกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของคนไทยก็ได้ เพราะการพนันสามารถเรียกได้ว่าเป็นความถูกต้องและเป็นความนิยมของผู้เล่นในสังคมไทย เนื่องจากในบางกรณีได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น กรณีหวยบนดิน เป็นต้น การพนันที่ปรากฏในงานวรรณกรรมดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมเล่นการพนันแข่งขันขมววยทางโทรทัศน์ และพฤติกรรมการเล่นหวยใต้ดินของชาวตำบลโคกพระนาง และเมื่อมีการประกอบพิธีทรงเจ้าผู้คนจำนวนมากได้พากันมาสู่ตำหนักเจ้าพ่อขามเป็นจำนวนมากเพื่อขอเลขเด็ด นำไปซื้อหวยใต้ดินดังปรากฏในเรื่องคนทรงเจ้า จากพฤติกรรมดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนันเป็นพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคลในสังคมไทย

อภิปรายผล

งานวรรณกรรม ทั้ง ๔ เรื่อง ได้แก่ *งู คนทรงเจ้า จ้าวแผ่นดิน* และ *โคกพระนาง* วิมล ไทรนิมโน ได้สะท้อนปัญหาสังคมไทยเชิงโครงสร้างและสะท้อนพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคลหลายประการไว้ในงานวรรณกรรมดังกล่าว สำหรับปัญหาสังคมไทยเชิงโครงสร้างสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาความยากจน วิมล ไทรนิมโน มองว่าผู้คนในสังคมไทยยังมีความยากจนเนื่องจากคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรคือทำไร่ทำนามีหนี้สินเนื่องจากต้องกู้ยืมเงินจ่ายดอกเบี้ยสูงจากนายทุนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร และยังถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าเมื่อขายผลผลิต นอกจากนี้สภาพดินฟ้าอากาศก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพทำเกษตร เช่น ฝนไม่ตกตามฤดูกาล รวมทั้งประสบปัญหาการบุกรุกที่ดินจากผู้คนต่างถิ่นอีกด้วย

๒. ปัญหาระบบความเชื่อ วิมล ไทรนิมโน มองว่าผู้คนในสังคมไทยมีความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ และความเชื่อนั้นมักจะเป็นความเชื่อที่มโน ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเรื่องการทรงเจ้า หรือความเชื่ออื่น ๆ เช่น ความเชื่อเรื่องงูเจ้า เป็นต้น นอกจากนี้แม้ความเชื่อในพระพุทธศาสนาก็เป็นศรัทธาความเชื่อที่มโนไม่ถูกต้องตามหลักของศาสนาพุทธที่แท้จริงและผู้ที่มีความเชื่อที่มโนมักจะตกเป็นเครื่องมือของบุคคลไม่หวังดีซึ่งหาประโยชน์ความเชื่อนั้น

๓. ปัญหาอาชญากรรม วิมล ไทรนิมโน มองว่าปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปในสังคมไทย เช่น เมื่อผู้คนเกิดความขัดแย้งโกรธเคืองกันเป็นการส่วนตัวหรือขัดแย้งกันเรื่องผลประโยชน์ เป็นต้น ก็มักจะมีการใช้ความรุนแรงต่อกันเริ่มตั้งแต่การใช้ความรุนแรงภายในครอบครัวไปจนถึงการก่ออาชญากรรมระดับชาติ

๔. ปัญหากระบวนการยุติธรรม วิมล ไทรนิมโน มองว่าสังคมไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม โดยสะท้อนจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น องค์การตำรวจ

มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นไปตามหลักสากล ส่วนราชทัณฑ์ก็มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักโทษ เป็นต้น

๕.ปัญหาการเมือง วิมล ไทรนิมนวล มองว่าสังคมไทยมีปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากพฤติกรรมของนักการเมืองที่มีการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง และการไม่ปฏิบัติตามสัญญากับประชาชน นอกจากนี้ วิมล มองว่าผู้ที่อาสาเข้าไปเป็นนักการเมืองส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผลประโยชน์และการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย

ส่วนพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรม วิมล ไทรนิมนวล ได้สะท้อนจากพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ปรากฏในงานวรรณกรรมมีดังต่อไปนี้

๑.พฤติกรรมความโลภอยากได้ วิมล ไทรนิมนวล มองว่าผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ล้วนมีแต่ความละโมภโลภอยากได้อย่างไม่รู้จักพอ มีความเห็นแก่ตัวเป็นที่ตั้งจนทำให้เกิดการเอาเปรียบกัน ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมของผู้คนในสังคมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยมที่ครอบงำสังคมไทยอยู่ในขณะนี้ นอกจากนี้ วิมลได้สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลธรรมดาสามัญเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับพระสงฆ์นักบวชซึ่งต้องมีหน้าที่ในการกำจัดกิเลสความโลภความอยากได้ต่าง ๆ

๒.พฤติกรรมการล่องละเมิดทางเพศ วิมล ไทรนิมนวล มองว่าพฤติกรรมการล่องละเมิดทางเพศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้หลายกรณี กล่าวคือพฤติกรรมดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นได้ทั้งจากบุคคลใกล้ชิด เช่น บุคคลภายในครอบครัว หรือเกิดจากบุคคลอื่นภายนอกที่ฉวยโอกาสในการกระทำความผิดในสถานการณ์ต่าง ๆ อันเนื่องจากขาดการควบคุมตนเอง เป็นต้น

๓.พฤติกรรมหลอกลวง วิมล ไทรนิมนวล มองว่าผู้คนในสังคมไทยมักจะมีพฤติกรรมหลอกลวงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมมักจะมีเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งลี้ลับต่าง ๆ มากมาย ซึ่งยากต่อการพิสูจน์ จึงเป็นเหตุให้ผู้ไม่หวังดีหรือบางคนอาศัยช่องทางหรือแสวงหาประโยชน์จากความเชื่อนั้น ด้วยการหลอกลวงหรือพูดชักจูงโน้มน้าวด้วยกลอุบายต่าง ๆ เพื่อหวังผลประโยชน์

๔.พฤติกรรมนิยมเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนัน วิมล ไทรนิมนวล มองว่าผู้คนในสังคมไทยมักจะนิยมเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนันกันเป็นปกติวิสัย การเล่นการพนันกลายเป็นเรื่องธรรมดาสามัญในสังคมไทยที่พบเห็นได้ทั่วไป จะสังเกตเห็นได้จากการเล่นการพนันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พนันแข่งขันหมวย การเล่นหวยใต้ดิน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์งานวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมนวล จำนวน ๔ เรื่อง คือ *งู คนทรงเจ้า โคกพระนาง* และ *จ้าวแผ่นดิน* ได้ชี้ให้เห็นปัญหาสังคมไทยทั้งในระดับโครงสร้างและปัญหาจริยธรรมระดับปัจเจกที่ปรากฏเป็นนัยของปัญหาสะท้อนผ่านงานวรรณกรรมดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

๖.๑ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์งานวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมิต เพียง ๔ เรื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยภาพรวมและสะท้อนพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมของบุคคล ไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์เจาะลึกรายละเอียดครอบคลุมทุกปัญหาของสังคมไทย รวมทั้งไม่ได้ศึกษาเจาะลึกประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งหากมีผู้สนใจอาจจะศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ให้ละเอียดครอบคลุมครบถ้วนทุกปัญหาผ่านงานวรรณกรรมทั้ง ๔ เล่ม และสามารถเจาะลึกให้มากกว่านี้

๖.๒ ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทย ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์ผ่านงานวรรณกรรมดังกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาล ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ จะต้องริบเร่งหาทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยทั้งระบบอย่างเร่งด่วนต่อไป เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่สงบและน่าอยู่มากขึ้น

๖.๓ ผู้สนใจสามารถศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมทางจริยธรรมจากงานวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ของวิมล ไทรนิมิต ซึ่งมีหลายเรื่องที่น่าสนใจ นอกเหนือจาก ๔ เรื่องดังกล่าวแล้ว อันจะเป็นการท้าทายเปิดประเด็นปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในสังคมไทย ซึ่งอาจจะนำไปสู่การแก้ปัญหาสังคมเชิงโครงสร้างทั้งระบบและแก้ไขพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาจริยธรรมระดับบุคคล ซึ่งจะช่วยพัฒนาสังคมไทยให้ดีขึ้นต่อไป เช่น ประเด็นปัญหาจริยธรรม ในเรื่อง *อมตะ* เป็นต้น

บรรณานุกรม

เดชา ชากักดี. *วิเคราะห์หลักจริยธรรมในวรรณคดีสุภาษิตพระร่วง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๔๒.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. *วิเคราะห์สวรรณคดีไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพมหานคร : ศยาม ๒๕๔๓.

ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, **สมาคม. ๒๕ ปีซีไรต์ : รวมบทวิจารณ์คัดสรร**. กรุงเทพมหานคร : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ๒๕๔๗.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (พิมพ์ครั้งที่ ๕). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมชาติ ๒๕๔1

วิมล ไทรนิมิต. *วิญญาณแห่งสายลมพัดพาฉันมา*. กรุงเทพมหานคร : ศยามประเทศ ๒๕๔๕.

_____. *คนทรงเจ้า*. (พิมพ์ครั้งที่ ๗). กรุงเทพมหานคร : สามัญชน ๒๕๕๐.

_____. *โคกพระนาง*. (พิมพ์ครั้งที่ ๕). กรุงเทพมหานคร : สามัญชน ๒๕๕๐.

_____. *จ้าวแผ่นดิน*. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพมหานคร : สามัญชน ๒๕๕๐.

_____. *งู*. (พิมพ์ครั้งที่ ๙). กรุงเทพมหานคร : สามัญชน ๒๕๕๐.

สมพร มั่นตสุตร. *วรรณกรรมและการเมือง*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ ๒๕๒๔.

Dhammananda, K. Sri. **Buddhism for the future.** Taiwan : The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, 2000.

Phra Thepwisutthimethi (Nguam)., Bucknell, Roderick S. **Buddha-Dhamma for students.** [translated from the Thai by Ariyananda Bhikkhu (Roderick S. Bucknell)]. Bangkok : Dhamma Study & Practice Group, 1988.